

خودبسندگی در معماری پایدار مناطق کوهستانی ایران (حوزه مورد مطالعه: منطقه کهگیلویه و بویراحمد)

تورج جلیلی^{۱*}، یونس بهشتی اصل^۲، عارف جهان‌نژاد^۳، احمدرضا کابلی^۴

- ۱- گروه مهندسی شیمی، واحد ماهشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، ماهشهر، ایران.
- ۱- گروه مهندسی شیمی، واحد ماهشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، ماهشهر، ایران.
- ۱- گروه مهندسی شیمی، واحد ماهشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، ماهشهر، ایران.
- ۱- گروه مهندسی شیمی، واحد ماهشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، ماهشهر، ایران.

خلاصه

گسترش شهرنشینی، بکارگیری مصالح نامناسب و عدم توجه به ویژگی‌های محیطی، در اغلب نقاط کشور سبب شکل‌گیری گونه‌هایی از معماری غیراصولی و نامربوط با بستر طرح شده است. ساختمان‌هایی که هماهنگ با محیط‌زیست نبوده و آسیب‌هایی در منظر و کالبد آن وارد می‌کنند. اما با پیشرفت تکنولوژی در عصر حاضر، شرایطی محیا شده است که بتوان شیوه‌های ساختمان‌سازی گذشته را منطبق بر نیازها و شرایط کنونی به روز کرد و شاخصه‌های مطلوب آن‌ها، از جمله پایداری را در قالب سبکی جدید با مصالح سازگارتر ارائه کرد. این سبک از معماری گرایشی از گرایش‌های نوین معماری می‌باشد که در پی سازگاری و هماهنگی با محیط‌زیست طبیعی است. این نگرش به طور کلی برای جلوگیری از تخریب طبیعت و حفاظت از محیط‌زیست و توجه به آینده‌ی زمین به عنوان یکی از نیازها و ضرورت‌های اساسی بشر در جهان صنعتی امروز است. مقاله پیش‌رو با روش توصیفی تحلیلی و مقایسه‌ای و با نیت برداشتن گامی برای دستیابی به این مهم صورت گرفته است و به بررسی نقش و میزان تأثیر خودبسندگی به عنوان اصلی از اصول معماری ایرانی، در معماری اقلیم سرد کوهستانی می‌پردازد. استان کهگیلویه و بویراحمد به دلیل قرار گرفتن در منطقه‌ای کوهستانی در سلسله جبال زاگرس و داشتن شیوه‌ای خاص از معماری بومی به عنوان حوزه‌ی مورد مطالعه انتخاب شده و تعداد چهار روستا از آن که دارای بافت سنتی و قدیمی‌تری هستند، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند. نتایج حاصل از پژوهش نشان می‌دهد که ساخت‌مایه بکار رفته در خانه‌های سنتی این مناطق بوم‌آورد بوده و کالبد معماری بناهای روستا را هماهنگ با منظر طبیعی شکل داده است. با وجود دمای پایین و بارش نزولات آسمانی در اغلب ماه‌های سال، نوع مصالح بکار رفته پاسخگوی مناسبی برای محدودیت‌ها و نیازهای ساکنان در این مناطق بوده است. در آخر نیز پیشنهادهای برای بهبود وضعیت ساختمان‌سازی در این مناطق ارائه داده‌ایم.

Tooraj.jalili@gmail.com

beheshti297@yahoo.com

arefjahannejad@gmail.com

AhmadrezaKaboli@yahoo.com

*۱- دکترای معماری و استاد مدعو دانشگاه آزاد اسلامی واحد ماهشهر.

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد ماهشهر.

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد ماهشهر.

۲- دانشجوی دکتری و عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ماهشهر.